

Samenvatting van de preek over zondag 43 van de Heidelbergse catechismus

Lezen: Jakobus 3

Zondag 43 zet ons allemaal op de foto als overtreders van het negende gebod. Maar voor allen die in Christus zijn klinkt de oproep: leg de leugen af en spreek de waarheid.

Thema: *Geen vals getuigenis*

1. vormen van leugen

Het negende gebod gaat allereerst over de rechtspraak: 'U zult tegen uw naaste niet als leugenachtige getuige optreden'.

De 'oudsten' in Israël vormden een rechtbank. Wat getuigen zeiden, legde veel gewicht in de schaal. 'Op de verklaring van twee of drie getuigen staat de zaak vast' (Deut. 19:15).

Zoals de Heere Jezus moest ervaren in het schijnproces dat Hem werd aangedaan.

De Bijbel geeft allerlei regels voor het recht: de rechter moet onkreukbaar zijn, een getuige moet de waarheid spreken, enz.

'Gerechtigheid verhoogt een volk' (Spr. 13:34).

De catechismus noemt verschillende vormen van overtreding van het negende gebod:

- verdraaien van iemands woorden. Woorden uit hun verband rukken, of een woordje veranderen. Zoals de Heere Jezus overkwam: Matt. 26:61;
- achterklappen: kleppen achter iemands rug om (=roddelen). Een ander zwart maken, om zelf witter te lijken. De liefde bedekt juist een menigte van zonden (1 Petr. 4:8);
- lasteren: dingen van iemand vertellen die beslist onwaar zijn. Wat werd de Heere Jezus daardoor getroffen (Matt. 12:24);
- lichtvaardig en zonder iemand te horen hem veroordelen. We hebben zo snel ons oordeel klaar. Zie ook in pers en politiek. Laten we luisteren naar Jezus' woorden in Mattheüs 7:1-5.

Als we geroepen worden in bepaalde verbanden een 'oordeel' over iemand te geven, zullen we dat in grote zorgvuldigheid moeten doen.

Hoe zit het met de *noodleugen*? Is niet hetzelfde als 'een leugentje om bestwil'. Het gaat om een noodsituatie waarmee in de regel het leven van een ander is gemeoid. Zie het voorbeeld van de onderduiker in de Tweede Wereldoorlog. En als Bijbels voorbeeld: Sifra en Pua in Exodus 1. De Heere keurde hun houding goed. Alleen dus in het alleruiterste geval waarbij we het voor de Heere kunnen verantwoorden.

2. de diepte van de leugen

Liegen en bedriegen zijn 'eigen werken van de duivel'.

Hoe komt het toch dat de leugen erin gaat als koek (zie Spr. 18:8 en 26:22)?

Jakobus 3 onthult veel: onze tong wordt van nature in vlam gezet door de hel. Dat is immers het domein van de vader van de leugen, de duivel.

Zie ook de scherpe woordenwisseling tussen de Heere Jezus en de joodse leidslieden, waarbij Jezus' woord klinkt: 'U bent uit uw vader de duivel'.

Ontdekkend, ook voor ons. De leugen spatte vanuit de hel over naar ons hart. We zijn erin gaan 'wandelen' (Ef. 4:17vv).

Daarmee laden we de zware toorn van God op ons, want heel Zijn wezen toornst tegen de leugen. Daarom kan er voor mensen die in leugen blijven leven geen plaats zijn in het nieuw Jeruzalem (Openb. 21:27). Bekering is dus nodig.

3. de bevrijding van de leugen

De Heere grijpt zondaren in hun hart en wint ze in voor Zijn waarheid. Dan wordt het ook mijn gebed om in de waarheid te wandelen.

Zijn we verbonden aan de Waarheid, de Heere Jezus Christus?

Christus heeft Gods waarheid lief. Hij was bereid om voor de waarheid te getuigen en ervoor te sterven (Joh. 18:37).

De macht van de hel accepteert dat niet. Daarom wordt Jezus buiten geworpen. Zo sterft Hij voor.... leugenaars.

Weet u zich aangeklaagd door dit gebod en belijdt u uw schuld? Wanhoop niet, maar weet dat de Heere Jezus ook voor u de toorn van God over de zonde tegen dit gebod droeg.

Zo, aan Hem verbonden door het geloof, kan ik nog wel in de zonde vallen, maar er niet meer in leven. Ik leer de waarheid spreken. Goed spreken van de Heere.

De oproep klinkt in Ef. 4: leg de oude mens af, leg de leugen af (4:22 en 25).

Hoe dichter bij de Heere, hoe meer waarheid in mijn hart en op mijn tong.

Zo leer ik de naam van mijn naaste hoog te houden. Zo leer ik ook bij allerlei gelegenheden een oprechte belijdenis af te leggen.

Intussen blijft het gebed: 'Laat de oprechtheid meer en meer met de vroomheid mij behoeden' (Psalm 25).

Beter voor mijn naaste te bidden dan over hem te roddelen. Wees, waar het kan, zijn pleitbezorger. Gods kinderen moeten toch zelf ook van een Pleitbezorger leven?

Onze lippen moeten worden aangeraakt met een kool van het altaar (Jesaja 6 : 6 en 7).

Enkele vragen voor persoonlijke of gemeenschappelijke bezinning

1. Kunnen we elkaar ook helpen om niet te roddelen? Hoe?
2. 'De liefde bedekt alle dingen' (1 Corinthe 13:7). Maar we kunnen het kwade toch nooit goedpraten? Wat is volgens u het 'bedekken' in deze tekst wel, en wat niet?
3. Hebt u zelf ervaring met de 'noodleugen'?
4. Op welke manier kunnen we concreet doen wat dit gebod ons voorhoudt: 'de eer en het goed gerucht van mijn naaste voorstaan en bevorderen'?
5. Waarschijnlijk zijn we allemaal geschrokken toen we de concrete uitwerking van dit gebod hoorden. Kan dat ook een heilzame schrik zijn? Hoe dan?

Voor de kinderen:

- Heb jij wel eens gemerkt dat iemand lelijke dingen over jou vertelde? Wat voelde je toen?
- Heb jij wel eens lelijke dingen over een ander verteld? Wat zou die ander toen gevoeld hebben, denk je?
- Ken je het versje: 'Leer mij naar Uw wil te hand'len, 'k zal dan in Uw waarheid wandelen'? Vraag je ouders eens om dat uit te leggen. Wat betekent dat voor de manier waarop je over andere mensen praat?